

Het nut van koorts bestaat al 600 miljoen jaar

Wekelijks zoekt de redactie wetenschap het antwoord op een **vaak gestelde vraag**. Vandaag: wat heb je eigenlijk aan koorts?

Het koortsseizoen is onontkoombaar op komst. Verkoudheids- en griepvirussen vinden het lekker als het buiten koud wordt en mensen bij elkaar in de warmte zitten. Dan zoeken ze onze luchtwegen op. Voordat het hoesten en niezen begint zijn er de koude rillingen, lichte malaise en als het doorschiet de koorts. Koorts, dat verhitte gevoel dat ons uitschakelt, wat hebben we er aan? Gewone huis-, tuin- en keukenkoorts die niet torenhoog oploopt kun je maar beter onbekommerd zijn gaan laten gaan. Dat is de moderne medische kijk op koorts. Koorts is lang behandeld als een potentieel levensbedreigende aandoening. Paracetamol, aspirine en ibuprofen zijn de fossiele resten van het idee dat je koorts beter kunt dempen. Maar milde koorts is een prima lichaamsreactie om een infectie van virus of bacterie te overwinnen. Daar zijn een paar argumenten voor. Welke het belangrijkste is, dat weet niemand. Misschien doordat er veel verschillende koorts-oorzaken zijn.

Onaangenaam voorbeeld

Onder de duizenden virussen en bacteriën die koorts kunnen veroorzaken zijn er die niet tegen koortswarmte kunnen. De bacterie die de geslachtsziekte syfilis veroorzaakt, om een onaangenaam voorbeeld te noemen. Tegenwoordig kan een syfilispatiënt snel worden behandeld met antibiotica. Maar in 1927, toen antibiotica nog niet bestonden, kreeg Julius Wagner-Jauregg de Nobelprijs geneeskunde nadat hij syfilispatiënten met een herseninfectie genas door ze met malaria te besmetten. De steeds terugkerende koortsaanvallen van de malaria verdreven de syfilisbacterie. Er zijn echter ook virussen en bacteriën die iets beter gaan groeien als onze lichaamstemperatuur een paar graden boven de 37°C komt. Dan is het tweede koortsvoordeel van belang: ons eigen afweersysteem komt dan met al zijn cellen en enzymen in

een wat hogere versnelling terecht.

Er zijn dramatische voorbeelden van proefdieren die het loodje leggen als hun koorts medicinaal wordt onderdrukt. Het moet gezegd: ze kregen een flinke besmetting te verwerken en een medicijn dat de koorts veel beter onderdrukt dan de gebruikelijke aspirine en paracetamol. Maar toch: in omstandigheden waarin alle proefdieren de infectie wel overleven als ze vrijuit koorts kunnen krijgen, stierf meer dan de helft van de dieren als hun koorts sterk werd onderdrukt.

Koudbloedige dieren die hun lichaamstemperatuur niet zelf kunnen oppikken, zoeken zelfs de zonnewarmte op als ze een bacteriële infectie doormaken. Veel hagedissen die in een experiment na een infectie niet de gelegenheid kregen om te zonnen, stierven. Afweersystemen ontstonden vroeg in de evolutie en warmte als hulpje bij de afweer is al zeker 600 miljoen jaar oud, denken evolutiebiologen daarom.

Koorts leidt tot hangerig niks doen, prima!

Er is nog een theorie die verklaart waarom koorts goed is voor een mens. En voor andere mensen. Wie koorts heeft door virus of bacterie, voelt zich ook sloom en lamlendig, is soms wat misselijk, heeft wat spierpijn en vaak hoofdpijn, geen zin in eten, slaapt slecht, is soms prikkelbaar of depri en wil het liefst geen mensen zien. Het leidt allemaal tot contactvermijdend hangerig niks doen. Prima voor het lichaam dat zich helemaal wil richten op de bestrijding van een potentieel dodelijke indringer.

Prima ook voor de andere mensen, want je gaat niet koortsig en lamlendig naar je werk, je gaat niet sporten en niet winkelen en besmet dus niet veel andere mensen. Geen wonder dat twee jaar geleden onderzoekers concludeerden dat koortsonderdrukkende medicijnen een virusuitbraak versnellen. Iemand die zijn koorts onderdrukt gaat immers virusverspreidend op pad en infecteert zijn medemens.

Wim Köhler

Veel

